

fel pe omul de incredere al ministrului și de-ai imputa chiar, că a comis un act de violență.

Foița unghurească își dă silința în numărul său dela 2 Noemvrie a. c. de-a răsturna constatarea organului săsesc „Kronst. Tagbl.“, dăr vrând să scuse pe fișpan îl acuză încă și mai mult.

Spune între altele, că căpitanul orașului numai din greșelă a dat permisiune de-a se ține adunarea din cestiune și că fișpanul a fost acela, care ia atras atențiunea asupra ordonanței ministeriale dela 16 Iunie 1894 nr. 321, care, precum scim, a avut de scop să frângă gâtul organizației partidului național român.

Mai spune, că fișpanul, ca organ, prin care guvernul controlează administrația, ar fi fost chiar dator să facă atent pe căpitanul orașului la greșela sa și să-i reamintescă acea ordonanță.

„Avertisat fiind“ — dice mai departe foia unghurească — „căpitanul orașului și-a retras permisiunea dată, ba mai mult, pe A. Mureșianu, fiind-că a comis transgresiune, l'a condamnat la 50 fl. amendă și 8 zile arest. Voim să constatăm însă, că această pedepsă n'a dictat-o d-l fișpan, ci § 16 al art. de lege XL din 1879 și așa nici pentru acesta nu i-se poate imputa nimic lui, cu atât mai puțin cu cât totă afacerea, în urma apelațiunii lui Mureșianu a ajuns înaintea ministrului, care a aprobat deciziunea de pedepsire a căpitanului orașului cu-o neînsemnată modificare și așa a aprobat într-aga procedură și a aflat pe deplin corespunzătoare părerea d-lui fișpan privitor la ordonanța ministerială“.

Așa vrea să-l apere pe fișpan foia lui față cu grava acuzare, că n'a procedat corect și că a comis un act de violență, dăr vrând să-l scotă din incurcătura il confundă și mai mult.

Adevărul este acesta.

Fișpanul în 22 Octomvrie anul trecut, când a lansat ordinul de oprire, nici habar n'a avut de ordinațiunea lui Hieronymi dela 1894. Din ordinul, ce l'a adresat căpitanului orașului și care a fost comunicat în copie convocătorului adunării „spre știință și conformare“ reiese clar și învederat, că a oprit numai adunarea română electorală ca atare, dîcînd, că în genere nu se

pot permite adunări electorale conchimate pe baza grupării după naționalități.

N'a fost dăr vorbă de partidul național român și de interdicerea funcționării lui și căpitanului orașesc, care până a nu se face executorul ordinului volnic al fișpanului a procedat conform legii, ca și acestui din urmă, care, cum vedurăm, se gîndea numai la adunările electorale în genere, nici prin gînd nu le-a trecut, că Mureșianu prin faptul convocării ar fi comis o transgresiune și că decî ar merita pedepsă.

Vom dovedi, că numai cu o lună mai târziu a fost avertisat fișpanul și printr'insul apoi și căpitanul orașului, că trebuie să se pretexteze călcarea ordonanței lui Hieronymi și numai atunci li-s'a dat și poruncă, printr'o anume ordonanță, din partea ministrului Perczel să pedepsescă pe Dr. A. Mureșianu.

Forțe nedibace este foia fișpanului, când e vorba de-a acoperi pe ministrul și de-a justifica procederea fișpanului. Naivă este și observarea ei, că fișpanul n'a putut informa mai bine pe ministrul, căci adunarea convocată pe ziua de 22 Oct. a fost anunțată numai în 21 Oct. Ce lipsă era să informeze dînsul pe ministrul, când acesta pornise el însuși acțiunea de oprire, după planul ce era deja gata?

În realitate fișpanului i-a venit dela Pesta ordinul să oprască adunarea alegătorilor români. Acest ordin l'a primit după ce poliția dase permisiunea să se țină adunarea și se vede că în iuțelă fișpanul a copiat, ce era indicat în depeșa dela Pesta ca pretext de oprire, că adevărații alegătorilor nu li-s'ar putea permite gruparea după naționalități și a expedat ordinul sub firma sa căpitanului orașesc.

Se înțelege, că în asemenea împrejurări ministrul, înaintea căruia a ajuns afacerea pe calea recursului, a trebuit să aște deplin corespunzătoare procederea fișpanului său, care a făcut numai ceea ce i-s'a poruncit și încă cu cea mai mare grabă și fără de a se gîndi, că printr'asta lovesce în față legea și libertatea constituțională și comite un act de cea mai crudă violență.

Batjocurirea și încălcarea dreptului nostru de limbă.

Primum din Sălagiu corespondența de mai jos, în care ni-se comunică câte-va cazuri de cea mai flagrantă încălcare și batjocurire a dreptului nostru de limbă. Atragem atențiunea cetitorilor asupra celor comunicate, cari de-altminte ne vor da încă ocaziunea de-a reveni asupra lor:

Acăș (Sălagiu) 19 (21) Oct. 1897.

Onorată Redacțiune!

La începutul unei curente, mi-s'a trimis dela notariatul din loc, — și încă pe lângă un reversal pentru atestarea primirei — o copie a ordinațiunii vice-spanului comitatens din Zsău, prin care Preoții din comitatul Sălagiului, cari — cum se dice în ordinațiune — „încă și ați conduc respective au condus în trecut matriculele în limbă străină, ba unii nu încetăză nici ați, chiar în contra spiritului timpului (kor-szelleim) de-a dă estrasele de botez, respective de nascere în limbă străină („sermană limbă română, estî tu ore „străină“ în patria ta strămoșescă!) sunt cu strictetă provocăți, ca în viitor estrasele matriculare, fiă în cauză oficiosa, fiă privată, numai în limba oficiosa a statului să le dee, căci la din contră vor fi respinse“.

Cu deosebire — se dice mai departe în ordinațiune — „se observă nerespectarea dreptului limbii oficiosa a statului de către unii preoți în estradarea estraselor de botez,

respective de nascere în cauze militare și în cele ale căsătoriei civile, ceea ce pe viitor este strins oprit“ etc.

Luoru firesc, că cetind eu copia acestei ordinațiunii, revoltat până în adîncul inimei de atîta cutezanță orbă, cu indignațiune am retrimis copia împreună cu reversalul neiscolit, rămînînd, ca și mai departe să nu încetez a da estrasele numai în limba română.

Și acuma să vă descriu pe scurt, Onorată Redacțiune, o de unde scoot eu, că-s'iau această îndrăsnelă „patrioții“ noștri. Mă credeți, că chiar în arhivul parochial din Acăș, cum și în alte arhive parochiale de-ale noastre se află destule estrase matriculare, pe cari le-au trimis unii preoți de felul lui Pap Lejos din Sătmár, oficiului parochial de aici, spre pildă în cauză de căsătorii și încă nu numai de acuma, ci chiar și de prin anii 1870—80, când încă nu se pomeneau asemenea ordinațiunii. Estrasele aceste de botez de altfel sunt tipărite în limba maghiară, fiind lăsat loc gol pentru nume etc., cari asemenea s'au scris în limba lui Tuhutum.

Că stăpînitorii de ați outeză a da astfel de ordinațiunii, vina este a se căuta și în slăbioiciunea mare dintre noi. Vedînd ei, că unul său doi dintre preoții noștri pot să dea și în limba maghiară estrase matriculare, și-au gîndit că pentru ce ore n'ar pute face astfel toți preoții români? Astfel am ajuns să-i vedem dîndu-ne porunci, cari de cari mai volnice și mai nelegale intru încălcarea dreptului nostru de limbă.

Ar fi în adevăr vremea să ne trezim cu toții. E trist însă, On. Redacțiune, că de exemplu nici această modestă corespondență a mea nu o vor oeti acoia, cari ar avé lipsă imperativă din ea, din simpla cauză, că nu cetesc de loc foi românesce, ci numai unghuresce, ca „Magyar Állam“ etc.

În luna trecută am avut de a telegrafa Excelenței Sale Episcopului meu diecesan în Gherla. Am mers deci la gara de aici și am scris telegrama, după obicei, firesc în limba română. E de însemnat, că șeful actual era bolnav și la gară se afla un „patriot“ din Carșii mari, care înlocuia pe cel bolnav. Ce mare mi-a fost mirarea și și mai mare indignațiunea, când vrînd să predau telegrama, funcționarul mi-o respingé, dîcîndu-mi, că-i pare rău, dăr nu o poate trimite, căci e scrisă în limba valahă și el acea limbă nu o pricepe; mi-a adaus însă, că să o scriu unghuresce sau măcar nemțesce, că apoi bucuros mi-o va expeda. Mi-a trebuit aprópe o oră până când pe bietul apostol al „ideii de stat maghiar“ l'am convins, oă eu nu pot să telegrafez nici la alți Români, necum chiar Episcopului meu, în limba maghiară sau nemțescă, oăci atît la Episcopii, oăci și limba oficiului meu este limba română și apoi l'am capoitat, că limba română chiar așa „hazai nyelv“ este, oă și cea maghiară sau nemțescă. În urmă după protestele mele și amenințările, că voi face arătare în contra lui la superiorii, mi-a dis, oă o primesce totuși, „pentru că e scrisă frumos și legibil“.

La institutul preparandial al diecesei noastre de Gherla se află un tîner din parochia mea Acăș, căruia tatăl său i-a trimis acum câte-va zile uisce bani. El a venit la mine să-i scriu adresa. Eu, când scriu și trimit bani, mai ales la Români, scriu adresa în tot-déuna, numai românesce. Așa și acuma, pe mandatul postal am scris adresa românesce, ér suma asemenea am scris-o, la locul său, românesce. M'am obiicit astfel de vre-o deose ani deja și până acuma nu mi-s'a întemplat să nu mi-se primescă mandatele astfel scrise, decăt o singură dată le oficiul postal din Supur. Ori încătrău am trimis și trimit bani, așa am obiceiul să scriu; nu de mult am trimis la Oradea 2 fl., am scris după cuvîntul „azaz“: doi, mai înainte la Brașov la Tipografia A. Mureșianu 19 fl. am scris după „azaz“; noué spre-dece etc.

Peste câteva zile étă că mă trezesc oă dela oficiul postal din loc mi-se retrimite mandatul scris de mine cu observarea: „Szabály eletes, mivel oláh nyelven van ki-

allitva. Vissa Ákos.—Simay.“ Pe românesce: E contra regulilor, pentru-că e scris în limba valahă îndăret la Acăș“... Adecă după mîntea slabă a capului infierbint al bietului director postal din Gherla, care póte din armean s'a făcut neaoș maghiar, e ilegal, irregular să scriă cineva în limba română! De-altfel în contra d-lui director din Gherla am făcut arătare direcțiunii postale. Nu știu, decăt corb la corb va scóte ochii?

Cătă deosebire între ampoiații din „Maghiaria“ și între cei din Austria?! Când, în Maiu 1892, am fost și eu la Viena, am trimis acasă soției mele vre-o 3 telegrame scrise, firesc, în limba română; niménu nu i-a plesnit în mînté însă să nu-mi primescă și să nu-mi expedeze telegramele, cu atât mai puțin să le respingă. Fii lui Bendeguz-Israil însă ce nu sunt în stare să comită, când e vorba de batjocurirea drepturilor noastre?!

Dăr câte și mai oăte șicane de acest fel ași fi în stare să vă descriu încă. Fiă însă destule deocamdată aceste! E bine să se șoie și acestea.

Preotul Bălibanu.

Serbările dela Iași.

În séra de 20 Octomvrie, ziua primă după sosirea Suveranilor la Iași, a urmat un splendid concert la teatrul național, arangiat cu concursul strălucit al dnei Elena Teodorini. Eleganțul teatru era complet ocupat, fiind de față totă elita ieșană. Celebra noastră cântăreță Teodorini a răpit publicul ieșan, arătînd în totă splendoreea sa nemărginitul ei talent. Suveranii au aplaudat mereu pe marea artistă, rechîmîndu-o de mai multe ori. Toți înalții demnitari ai statului prezenti în Iași, consuli, guvernatorul Basarabiei, principele Moruzi din Basarabia etc. au asistat la acest concert. D-na Teodorini a primit mai multe buchete și daruri. Suveranii au stat până la finea concertului, óra 11 $\frac{1}{2}$ din noapte, când s'au reintors la reședința regală între entusiaste aclamațiuni ale lumii inourse, ce era postată pe piața teatrului și pe strade.

În ziua următoare, Marti, la 9 óre dimineța o delegațiă de 10 săteni din comuna Dobroveni toți voinici și frumoși, în haine de sîrbătoare, veniră să dăpună omagiile lor înalților ósneți. Regele li-a acordat imediat audiență în salonul de recepțiă, unde unul dintre țărani salută într'un frumos discours pe Suveran în numele poporațiunii de pe Domeniul Corónei Dobroveni. Regele a mulțamit, întrebîndu-se cu fiă-care din țărani, întrebîndu-i asupra diferitelor referințe ale poporațiunii dela sate.

La 10 óre urmă inaugurarea Universității, care la dorința Regelui s'a ținut afară, sub cerul liber. Aci s'a oficiat serviciul divin, în decursul căruia, fiind-că era frig și vreme umedă, Regina luă boa-ul dela gât și-l puse pe gâtul Regelui, de teamă, oă nu cumva acesta să răcescă. După serviciul divin, ministrul Haret rosti discursul inaugural, al doilea vorbi rectorul Universității N. Culiănu, ér după aceea studentul Leatris. Discursul acestui tîner a făcut, oă Regele să-i acorde din cassetta sa privată un stipendiu de 300 lei lunar. A urmat cuvîntarea Regelui, apoi vizitara grandiosul edificiu etc.

La 1 óra a urmat un dejun, ér după dejun Suveranii au vizitat seminarul, bisericile Trei-Erarchi și S. Nicolae. Séra prezentățiă de gală la Teatrul Național.

Mercuri, în 22 Oct. v., la 10 óre dimineța Regele a inspectat Palatul scólei de fii de militari, după aceea a vizitat casarma dela Copou, casarma de gendarmi oălări și spitalul militar. La 12 óre a vizitat scóla „Vasile Lupul“ și scóla de arte și meserii. La 1 óra dejun într'un oero restrins la Palat.

La 2 óre p. m. urmat cu o solemnitate deosebită inaugurarea abatorului. Este un abatoriu model, înzestrat cu aparatele cele mai perfecționate. Étă câteva amănunte asupra clădirii și instalațiunii sale moderne:

vol. II; apoi tot de același autor: „Istoria Regimentului al II Romanescu Granitieri Transilvanu; Gustav Ritter Amon von Treuenfest: „Geschichte des k. k. Infanterie — Regimentes Nr. 50;“ apoi „Gazeta de Transilvania“ și „Foia pentru mînté, inima și literatură“ din a. 1848, precum și alți singuratici numeri apăruti înainte și după 1848 Unele date și escripte le-am scos din diferite monografii, seu foi volante etc., pe cari însă întotdéma le amintesc în notă. În fine am întrebuințat cu deosebire manuscrisele, actele și documentele, adunate cu un rar zel de Dl. Dr. Nistor Șimon, actualul secretar al fondurilor grănitieresci năsedene. Dl. Dr. Șimon numai în decursul multor ani și cu o muncă forțe obositore a putut să adune un material vast și prețios referitor la istoria graniței noastre; un material, care ar fi peoat să rămână mort, nepublicat. D Sa, după cum direct sunt informat, a început a srangia și preluora materialul, ce-l are în posesiune, și speră, că în doi până în trei ani îl va putea eda în oăte-va tomuri, oă o lucrare istorică gata, prin ocea ce de sigur va face un mare și însemnat serviciu națiunii sale.

Atât ca introducere.

Năsedu, Octomvrie 1897.

Virgil Șotropa.

Abatoriu, lângă care se află și o pițetă, cuprind împreună o suprafață de patru hectare și jumătate. Pițeta se compune din trei pavilione metalice, dintre care două sunt destinate vitelor mari și al treilea vitelor mici. Ea poate cuprinde 500 vite mari și 2000 vite mici.

O imensă sală e destinată pentru tăierea vitelor. În această sală se pot tăia 300 de vite mari pe nopțe și 100 de vite mici pe oră. Sala are o suprafață de 1142 metri.

Vitele se taie așa, că printr'un inel, ce li-se leagă de corne și care e fixat în pământ, vita e silită să-și plece capul și apoi i-se dă la cefă o lovitură, implantându-i-se în cap un fel de cuiu prin ajutorul mascei Bruneau, așa că vita cade imediat ca și trântită. Evreii culcă vitele la pământ și le sugrumă. Vita odată tăiată, e legată de picioarele dinapoi și ridicată în sus pentru a fi spintecată. Pentru porci e rezervată o secție specială, unde se pot tăia 100 porci pe oră.

Deosebită atențiune merită mașinaria și hala frigorifică. Aceste secțiuni singure au o suprafață de 1298 metri. Mașinile pot produce 2500 kilograme de ghiață pe zi, în casa de lipsă s'ar pute îndoi producțiunea și s'ar pute rădi o sală conținând 60,000 kilograme de carne.

Lucrările acestea au costat un milion și 700,000 de lei.

Inaugurarea acestei mărețe clădiri, merită să devină cultura vitelor, s'a făcut cu solemnitate deosebită. De o parte era expositia de vite, de alta nenumărate cărți țărânoase, venite cu ocazia bălciului de Sf. Dumitru. Sosit aci, Regele a vizitat înău expositia vitelor, apoi în condus să vadă bălciul de Sf. Dumitru, apoi în sala de tăiere, casa mașinelor și fabrica de ghiață.

Se face chiar în prezența regelui o experiență pentru fabricarea gheții. Trezându-se apoi în hala refrigerentă, Suveranul întrebă, dacă această instituțiune ar pute servi pentru exportul carnei și cât e taxa pe chilogramul de carne pentru Germania? I-se răspunde, că taxa e 4½ bani și că formalitățile sunt foarte dificile.

La 2¼ ore Regele a vizitat catedrala catolică, locuința episcopului catolic și seminarul, ai cărui elevi au oferit Regelui mai multe poezii române și latine.

În cursul zilei de Mercuri și Joi a urmat vizitarea diferitelor instituțiuni culturale din partea Suveranilor. *Catedrala Trei-Erarchi* a stors admirația Suveranilor. „*Avem aci adevărată bogăție a României de altă-dată*” țise Regina, în Regele, admirând mozaicurile, țise, că a mai vădit ceva identic în Venetia. Admirația tuturor a atras o ușă de fier de pe vremea lui Vasile Lupu. Ușa a fost restaurată și conține 40 icone sculptate în fier. Suveranii sunt conduși apoi în sala de rugăciuni a vechiului palat al lui V. Lupu, unde găsesc expuse icone și vestimente de vechi. Regele doborose, ca acest monument să fi păstrat în starea în care se află.

Bria turcescă, care încă a fost vizitată de Regele, datază din an. 1640 și a fost zidită de Vasile Lupu. Școala „*Reuniunii femeilor române*” a fost vizitată de Regina. Reuniunea aceasta s'a înființat în 1867 și a realizat progrese prea frumoase: ea susține azi o frumoasă școală, în care 70 fete sărace primesc instrucțiune și dejon gratuit.

Pretutindeu Suveranii au arătat cel mai mare interes față de starea învățământului. Regele, în școlile, a pus întrebări mai multor elevi și a dat aplicațiuni asupra mai multor teme. La școala normală „*Vasile Lupu*” a gustat mâncarea elevilor (era o zamă de cartofi), în defilarea cu arme a făcut observarea, că puscile sunt prea grele pentru elevi. La spitalul S. lui Spiridon, Regele a vizitat chiar și bucătăria.

Joi seara la orele 10 Regele și Regina au părăsit Iașiul, plecând cu tren separat la Sinaia. Primirea, de care au avut parte la Iași, a fost cât se poate de splendidă și entusiastă.

Am publicat în numărul de Duminecă

răspunsul fermecător și de cea mai înaltă inspirațiune al *Reginei Elisaveta*, ce l'a dat la adresa scrisă pe pergament și înmănat Carmen Sylvei.

Astăzi publicăm textual adresei corpului profesoral al Universității de Iași, căruia i-a dat cetire d-l profesor A. D. Xenopol:

Majestate!

Corpul profesoral al Universității din Iași este pătuns de o mulțumire și de o mândrie deosebită, că poate arăta, în această zi de mare sărbătoare, simțirile ce tot-deuna le-a hrănit în sufletul său pentru Majestatea Văstră: adâncă venerațiune pentru Regina României și măreță în minunarea pentru Regina din lumea gândirilor; căci Dumnezeu a vrut, Majestate, să Vă încunună fruntea cu ambele corone.

Dacă însă înălțimea tronului, pe care stați pare a Vă îndepărta de mulțimea muritorilor, izvorul cugetării Majestății Văstre tot-deuna viu, tot-deuna hrănit de amărăciunile și durerile vieții, Vă apropie de ea. De pe culmea, pe care Vă aflați și pe care lumea ce nu simte o crede înconjurată de toate fericițiile, Voi pătrundeți mai adânc în neaoșurile și greutatea acestei lumi, asemenea celui ce vede sub el o prăpastie cu atât mai adâncă, cu cât plutesc mai sus de-asupra ei.

De aceea toate plămămirile eșite din bogată-Vă minte se înșiră pe firul roșu al tainicei dureri. Acastă durere, în loc de a amorti și lănoși puterile vieții, dă naștere în mintea Majestății Văstre unui izvor nesecat de înalte cugetări și de forme frumoase care, fiă în proză fiă în versuri, în roman ca și'n dramă, în poezie, ca și'n cugetări filosofice, înșiră gând după gând soume mărgăritare.

Aceste însușiri nestimate au fost sădite de Dumnezeu în sufletul Majestății Văstre. Prin muncă și încordată silință le-a-ți întors și spre folosul poporului, pe care sârtea V'a chemat a domni, a-ți pătruns în tainele cele mai ascunse ale limbei românești, acolo unde izvoresc graiul poeziei și a-ți turnat și'n această limbă comora neprețuită a cugetărilor Văstre.

De aceea Universitatea din Iași s'ăvesce în Majestatea Văstră indoita Regină a României prin coronă de aur, a poporului român întreg prin grai, cugetare și corină gândirii și ar dori, ca ori-ce Român să Vă urmeze înțeleptă povăț, care și pe voi v'a călăuzit, Majestate, în cumpenele vieții:

„Nu e, decât o singură fericire: *Datoria*;

„Nu e, decât o singură mângâiere: *Munca*;

„Nu e, decât o singură desfătare: *Frumosul*”.

Să trăiască întru mulți ani Majestatea Văstră!

Cetirea adresei dură aprăpe de ce minute și la terminarea ei asistența înțonă un „ura” entusiast pentru „Cea de două ori Regină”. Pergamentul înmănat Carmen Sylvei fu remis unei domne de onoare. Regina oeti apoi răspunsul Său.

SCIRILE DILEI.

— 28 Octomvre v.

Proces de presă amănat. Astăzi ar fi fost să se pertracteze încă un proces al „*Tribunei*”, ce i-a fost intentat din partea unor funcționari dela Mehadia pentru un articol scris din incidentul cunoscutei vătășiri de sânge de-acolo. Deore-ce însă tribunalul nu a înmănat la timp citarea acușărilor, procesul s'a amănat pe 30 Novemvre n. Acușății Teodor V. *Păcățian*, fost redactor responsabil al „*Tribunei*” și autorul articolului învinuit, și V. *Dressmandt* au cerut sistarea cercetării în acest proces până ce nu se va fi terminat *cercetarea disciplinară introdusă în contra funcționarilor acușatori*, dăr tribunalul din Clușiu a respins această cerere.

„*Foia literară*” dela Oradea mare, din care au apărut până acum abia 30 de numere, anunță în numărul său mai nou, că

din cauza lipsei de sprijin și-a sistat apariția Redacțiunii a foiei a fost d-na Lucreția Rudow-Suciu.

Ungurii pentru Bartha al lor. Din incidentul liberării din temniță a lui Bartha M klos, care a suferit „martiriul” de-o zi, Ungurii precum soim, i-au făcut acestuia pretutindenea mari ovațiuni. Opoziționalii din Cașovia, cum cetim în foile ungurești, au hotărât să i facă chiar și un dar, care va consta dintr'o *coronă mare de argint împodobită cu aur*, precum și un *condei de aur* luorat artistic.

O maghiarizare de nume caracteristică Eri s'a făcut în Budapesta alegerea noului primar. A fost ales *Haberhauer János*. Imediat după alegere, primul fapt al noului primar a fost, că a înaintat ministrului de interne o petiție cerând să i se dea voie de a-și schimba numele în *Halmos in loc de Haberhauer*. Ministrul încă în aceeași zi a rezolvat petiția noului primar, așa că acesta o prin minune s'a metamorfosot în decurs de câte-va ore, devenind și primar și „*Halmos*”. Pe *Haberhauer* l'a închinat satanei. Costă cam mult „onorurile” ungurești!

Manifestul studenților universitari din Bucuresci și Iași. Cu ocaziunea sărbătorilor din Iași, reprezentanții studenților universitari din Bucuresci și Iași s'au întrunit și au redactat împreună un manifest, în care se țice între altele: „având în vedere pericolul, ce ne amenință, lăsând să se speculeze mica neînțelegere dintre noi în dauna noastră, fără să se ridice glasul ca o protestare energică și unanimă în contra tuturor acelor, orși lucrăză pentru stingerea sentimentelor noastre naționale, redactăm acest manifest ca o dovadă, că nu este nici o urmă de neînțelegere între studențimea universitară din Iași și Bucuresci”.

O mișcare laudabilă. Cu titlul acesta publică „*Dreptatea*” din Timișoara cunoscutul apel al „*Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedórei*”, publicat de și noi în numărul de Duminecă trecută. Etă cum apretiează confrății dela Timișoara acest apel:

„Este în general cunoscut, că lucrurile de mână ale țărânoei române, cusăturile, chindisiturile, țesăturile, etc, sunt pretutindenea admirate de lumea străină și mult căutate. Chiar și saloane princiare sunt împodobite cu perdele, covore etc., lucrute de mână țărânoei române. Ceea ce este însă regretabil și în nespunță daună atât materială cât și morală a poporului român, e faptul, că în cele mai multe casuri aceste lucruri trec în străinătate sub firma lucrurilor de mână ale Unguróicelor. Este destul a indica d. e. la activitatea ce-o dezvoltă în această direcțiune d-na Gyarmati Zsiga, o domănu din jurul Clușului, care pentru o simbră de batjocură angajiază la țesut, cusut, chindisit etc. țărânoei române din împrejurimi, pentru-oa apoi lucrurile din mâinile acestor românoe să le trimită pe la expositiuni, până chiar și la Paris, sub firma de lucruri de mână ale ungróicelor „*Kalotaszegi varrotás*”, secerând cu ele admirațiune și laudă pentru țărânoa maghiară și câștigând și bani frumoși prin vinderea lor.

„Cu atât mai demnă de laudă este deoc: „*Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei*”, care după cum arată apelul de mai jos, a câștigat chiar și de bușeu pentru lucrurile de mână ale țărânoei române. Importanța actului săvârșit de numita reuniune este indiscutabilă; de aceea publicând mai jos apelul în totă estensiunea lui și îndemnând din a noastră parte, ca țărânoele române să răspundă cu cât mai multe și mai frumoșe lucruri eșite din destoinia mână a lor, gratulăm numitei reuniuni pentru salutara ideă”.

Mulțamită publică.

Stimatul d-n A. Todoran, librar și proprietar de tipografie în Gherla, trimițându-mi un pachet de 5 kilograme cu

100 tece, creóne, tăblițe, pene și cărți de rugăciuni, ca să le împărțesc școlărilor săraci dela școala gr. cat. română din Chiug, vin a-i mulțami și pe această cale pentru acest dar, cu multă bucură primit, rugănd pe Atotputernicul ca să-l țină întru mulți ani în deplină sănătate și fericire, ca bunățăți asemenea acesteia să mai potă face încă cu mulți școlari lipsiți și săraci, dăr doritori de a înainta în ale științei.

Chiug, 30 Octomvre n. 1897.

Antoniu Popp,
preot gr. cat. român.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 8 Noemvre. „*P. Lloyd*” anunță: *Metropolitul Victor Mihalyi* și *Episcopul Dem. Radu* al Lugoșului n'au luat parte din motive principiare la conferența episcopescă de azi.

Metropolitul Mihaly a arătat într'un discurs și a motivat atitudinea, ce-o iau Români uniți în cestiunea autonomiei catolice. Pe baza hotărârilor ce le-au luat cercurile clericale și mirene în deosebite conferențe, a declarat *Metropolitul*, că *Metropolia* sa nu va trimite reprezentanți la *congresul regnicolar* și că și densus, ca și *Episcopul Radu*, nu vor lua parte la *congres*.

De-orece conferența episcopescă are a se ocupa acum numai cu afacerea autonomiei regnicolare, care după părerea lui *Mihalyi* nu se poate estinde asupra greco-catolicilor, numiții nici n'au mai luat parte la aceste consfătuiri și au plecat deja erii din Budapesta.

Episcopul gr. cat. din Gherla Ioan Szabo, care încă în conferența episcopilor la Blăși a fost pentru reprezentarea acestei confesiuni la *Congresul general*, s'a prezentat și astăzi și se crede, că va lua parte și la *Congres*. (!!!)

Viena, 8 Nov. În ședința de azi a „*Reichsrath*”-ului, ministrul-ședințe făcū cunoscut, că delegațiunile sunt convocate pe 16 Novemvre.

Viena, 8 Nov. „*Vaterland*” comunică declarațiunile unui ministru, după cari *guvernul* se simte foarte tare și nici prin gând nu-i trece să demisioneze.

DIVERSE.

Impărătesa japoneză. În Japonia din zi în zi cuocereso mai mult teren obiceiurile europene. Acosta se adevereșce și prin faptul, că împăratul japonez în timpul mai nou a dat o ordinațiune, prin care li-se interzice femeilor din Japonia de a-și rade sprânoenele și de a-și colora dinții. Impăratul japonez a împământentit și obiceiul de a se serba nunta de argint, pe care și-o serbă el cu mare pompă. Impărătesa japoneză, *Fusaco*, n'odată n'a jucat vr'un rol pe lângă împăratul. Astăzi însă împăratul japonez în afacerile de stat mai importante tot-deuna caută să afle și părerea împărătesei. La masă împărătesa ocupă locul cel mai înalt. Damele de onoare ale împărătesei sunt mai ales de origine din Tokio. În palatul împărătesei se află și o sală de gimnastică, unde în fiă-care zi cu mare pasiune face deprinderi. Pe lângă acosta împărătesa mai și oșlăreșce, în timpul din urmă a înocput să învețe a umbra pe velociped.

Literatură.

În Tipo-Litografia J. Schenk din Galați a apărut: *Misiunea școlilor catolice în România*, de *N. I. Filip*.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Noembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	122.10
Renta de corone ung. 4%	99.90
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.-
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.85
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rurale ungare 4%	97.70
Bonuri rurale croate-slavone	98.-
Imprum. ung. cu premii	155.-
Losuri pentru reg. Tisei si Segedin.	139.50
Renta de argint austr.	102.35
Renta de hartie austr.	102.20
Renta de aur austr.	123.05
Losuri din 1860	143.40
Actii de-ale Banței austro-ungar.	951.-
Actii de-ale Banței ung. de credit.	385.50
Actii de-ale Banței austr. de credit.	351.60
Napoleonori	9.53 1/2
Maroi imperiale germane	58.82 1/2
London vista	119.70
Paris vista	47.55
Rente de corone austr. 4%	101.90
Note italiene.	45.20

Cursul pieței Brașov.

Din 9 Noembrie 1897.

Bancnota rom. Cump.	9.46	Vend.	9.48
Argint român. Cump	9.40	Vend.	9.46
Napoleon'ori. C mp.	9.52	Vend.	9.54
Galbeni Cump.	5.62	Vend.	5.66
Ruble Rusesci Cump.	127.	Vend.	—
Maroi gemane Cump.	58.60	Vend.	—
Lire toroesci Cump.	10.70	Vend.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vend.	101.75

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de odata se face scademnt, care creste cu cat publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu **diplome** și cu **medaliă de aur** la espositia din **Cairo 1895** și la espositia de medicamente din **London 1896**. — Analizat de medici și aplicat in spitaturi cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori și ce vătămare a corpului, așa ca **șoldina, reuma, ischia, astma** și altele.

Durerea de dinți și cap, o alină în cinci minute.

Prețul unei sticle cu instrucția folosirei 1 **coronă**; sticla mai mare 2 **corone** 40 **fileri**.

Depou principal in **BUDAPESTA** la farmacia D. Török József Király-uteza Nr. 12 și D. Dr. Egger A. Váci körút Nr. 17, se mai află la toate farmaciile din capitală, și la cele mai multe din provincie cum și la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 126.

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află in **Brașov** la farmacia D-lor Kelemen Ferenz, Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V. 1372,15--20.

Fie-cărui jucător i-se asigură discreția strictă!

Pe câtă vreme vom mai ave în deposit, vindem

Losuri de loteria de clasă ung.

cu prețurile originale.

Șansele de câștig sunt de tot mari, căci după planul loteriei din 100,000 losuri, ce s'au emis, 50,000 losuri se trag cu câștig, prin urmare tot al doilea los câștigă.

Câștigul cel mai mare este un milion corone,

și cel mai mic tot câștigă **mai mult** ca prețul losului.

Pentru tragerea primă recomandăm los întreg original à fl. 6. 1 jumătate los original à fl. 3.—, 1 a patra parte los original fl. 1.50, 1 a opta parte los original à fl. —.75 cr.

Casa de bancă
JACOB L. ADLER & FRATE,
Brașov, Piața principală Nr. 1.

(1400). 7-8

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octombrie st. n. 1897.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul accelarat (peste Arad) sosesc la 0 ore 0 min. dimineța.
- II. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- III. Tr. accel. peste Clușu la 2 ó. 9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra (acesta dela Budapesta până la Clușiu e tren de persoane, ér dela Clușu până aici tren mixt)*).

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore 0 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. séra.
- V. Trenul accel. la — ore — min. séra.

Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m. (dela prima Iulie pân' la 31 August va avé și acest tren legătura cu St.-Georgi ou Tușnadul).
- III. Trenul mixt, la 7 ore 3 min. séra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța (acest tren merge până la Clușiu ca tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.
- IV. Tr. accel. (peste Arad) la — ore — min. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul accelarat (ce vine dela Arad) la — ore — min. dim.
- III. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- IV. Trenul accelarat (ce vine pe la Oradia-Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 2 ó. 55 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 2 ore 55 m. p. m. (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).